

Centrumvisie Winterswijk

Opgave Centrum

19 augustus 2021

Voorwoord

Het is een bijzondere tijd. Waar vele winkelcentra het landelijk al jarenlang moeilijk hebben, groeit het aantal centrumbezoekers in Winterswijk. We willen met elkaar samenwerken en investeren om dit in de toekomst zo te houden. Daarom zijn we in 2020 gestart met onze Opgave Centrum. Met een brede samenwerking van centrumondernemers, ondernemersverenigingen, cultuurinstellingen, inwoners en gemeente zetten we de schouders onder ons mooie centrum. We willen plannen maken en de schop moet in de grond.

En toen kwam Corona...

Wat betekent dit? Kan ons centrum deze crisis wel aan? Hoe lang gaat dit duren en krijgen we de bezoekersstromen straks weer op gang? Hoe gaan we dan samen plannen maken als we in een 'lock down' zitten en elkaar niet fysiek kunnen treffen? Hebben we wel energie om na te denken over onze toekomst, als we zorgen hebben over de crisis van nu?

Vele vragen met uiteindelijk een simpel antwoord. Onze centrumondernemers zeggen: "laten we het nu maar gewoon gaan doen, dan zijn we er straks klaar voor." We gaan aan de slag en roeien met de riemen die we hebben. Dat hebben we het afgelopen jaar gedaan en daar ben ik alle participanten in dit proces dankbaar voor. We zijn natuurlijk nog lang niet klaar, maar willen nu wel stil staan bij deze eerste mijlpaal die we hebben bereikt.

Als wethouder ben ik er reuze trots op dat we in deze bijzondere tijd in staat zijn om zo'n mooie samenwerking op te bouwen, waar we nu het eerste resultaat van zien. We hebben onze koers te pakken en nu aan de slag met de uitvoeringsagenda!

Henk Jan Tannemaat
Wethouder

Inhoud

Voorwoord	2
Leeswijzer	6
Proces	7
Opgavegericht werken	7
Totstandkoming.....	7
Welkom	9
Visie 'Hart van Wenters'	10
Inleiding.....	10
Visie	10
Onze thema's.....	10
Kaderteksten Visie.....	11
Waardevol voor Winterswijk.....	11
De centrumbezoeker	11
Ruimte delen en geven.....	11
Meer dan een winkelcentrum	11
Digitale kansen	12
Thema 'Markt'	13
Visie	13
Doelen	13
Activiteiten	13
Activiteit 1: Herinrichting markt.....	14
Activiteit 2: Trends en ontwikkelingen.....	14
Activiteit 3: Warenmarkt van de toekomst	15
Activiteit 4: Verbeteren van sfeer en beleving met niet-fysieke maatregelen	15
Activiteit 5: Aanlichting Jacobskerk.....	15
Activiteit 6: Toekomst van de Jacobskerk	16
Activiteit 7: Toekomst van de Jacobuskerk - participatiesessie	16
Kaderteksten	16
Dwarsverbanden met andere thema's.....	16
'Hart van Wenters, Live'	16
De werkgroep	17
Gebruikers van de markt.....	17

Groenstructuur, duurzaamheid, klimaatadaptatie, inclusiviteit, cultuur & erfgoed	17
Ter inspiratie.....	18
Thema ‘Beleving in het centrum’	19
Visie	19
Doelen	19
Activiteiten	20
Activiteit 1: Plan van aanpak voor concrete maatregelen	20
Activiteit 2: Themajaar 1572	20
Activiteit 3: Evenementenkalender.....	21
Activiteit 4: Winterswijk Drempelvrij, Onbeperkt genieten in de Achterhoek	21
Activiteit 5: Openbare toiletten	22
Kaderteksten	22
‘Hart van Winters, Live’	22
De werkgroep	23
Dwarsverbanden met andere thema’s.....	23
Groenstructuur, duurzaamheid, klimaatadaptatie, inclusiviteit, cultuur & erfgoed	23
Thema ‘Aanloopstraten en functieprofielen’	24
Visie	24
Doelen	24
Activiteiten	26
Activiteit 1: Analyse centrumstructuur, loopstromen en verblijfsgebieden.....	26
Activiteit 2: Herijking functies en bestemmingen (gemeentelijk beleid).....	27
Activiteit 3: Acquisitie en stimuleren van nieuw ondernemerschap	27
Kaderteksten	28
‘Hart van Winters, Live’	28
De werkgroep	28
Dwarsverbanden met andere thema’s.....	28
Groenstructuur, duurzaamheid, klimaatadaptatie, inclusiviteit, cultuur & erfgoed	28
Thema ‘Samen ondernemen’	29
Visie	29
Doelen	29
Activiteiten	30
Activiteit 1: Kennisontwikkeling bij centrumondernemers.....	30
Activiteit 2: Fieldlab Retail Innovaties	30

Activiteit 3: Smartcity Achterhoek	31
Activiteit 4: Ondernemerspunt Winterswijk	31
Activiteit 5: Impuls Citymarketing voor crisisherstel.....	32
Activiteit 6: Betrekken vastgoedeigenaren	32
Kaderteksten	32
‘Hart van Wenters, Live’	32
De werkgroep	33
Thema ‘Bereikbaarheid’	34
Visie	34
Doelen	34
Activiteiten	34
Activiteit 1: Verminderen van onnodig autobezook	35
Activiteit 2: Goede fietsenstallingen met voldoende oplaadpunten	35
Activiteit 3: Verminderen overlast van laden en lossen in de winkelstraat.....	35
Activiteit 4: Verkeersstromenonderzoek voor Winterswijk.....	36
Activiteit 5: Dynamisch verkeersmanagementsysteem	36
Activiteit 6: Gastvrijheid op de parkeerplaats.....	37
Activiteit 7: Opstellen verkeersvisie	37
Activiteit 8: Laadinfrastructuur	37
Activiteit 9: Herijking parkeerbeleid.....	38
Kaderteksten	38
‘Hart van Wenters, Live’	38
De werkgroep	39
Beleidsvelden	40
Duurzaamheid	40
Groenstructuur en Klimaatadaptatie	40
Winterswijk Drempelvrij.....	42
Cultuur & Erfgoed.....	42
Omgevingsvisie en omgevingsplan Centrum	42
Kansenkaart.....	43
Projecten	44

Leeswijzer

Het centrum is nooit af. We moeten ons doorlopend blijven ontwikkelen om te bieden wat onze centrumbezoekers willen. Dat betekent dat we ook continu blijven werken aan onze visie en de projecten en activiteiten waarmee we ons centrum sterker maken. Dat is de kern van opgavegericht werken.

Dit vraagt om een dynamische, interactieve presentatie van de centrumvisie en uitvoeringsagenda, in plaats van de klassieke, statische beleidsnota.

We presenteren onze centrumvisie in digitale vorm op www.werkaanwinterswijk.nl/centrumvisie. Dit is het centrale communicatiemiddel waarmee iedereen de voortgang van deze opgave, de centrumvisie en de uitvoeringsagenda kan volgen en daarin kan participeren. Het zorgt voor betere toegankelijkheid van de informatie, biedt multimediale presentatiemogelijkheden en ondersteunt het participatieproces.

Het voor u liggende document is een eenvoudige schriftelijke weergave van de centrumvisie en dient ter ondersteuning van de bestuurlijke besluitvorming in college en raad.

In dit document leest u de centrumvisie en de uitwerking hiervan in vijf thema's. Per thema leest u de visie hierop, de doelstellingen die we op dit thema willen bereiken en de activiteiten waarmee we dat gaan doen. Dit is aangevuld met kaderteksten, die extra context geven aan de visie en de thema's. Daarnaast leest u over andere beleidsonderwerpen, zoals duurzaamheid, drempelvrij Winterswijk en klimaatadaptatie en hoe deze zich verhouden tot de centrumvisie en haar thema's. De uitvoeringsagenda geeft een samenvattend overzicht van de activiteiten, zoals deze per thema zijn beschreven.

Voor ondersteunend beeldmateriaal bij deze centrumvisie verwijzen we u naar de digitale versie van deze centrumvisie op www.werkaanwinterswijk.nl/centrumvisie. Ook het vervolgproces in deze opgave centrum kunt u volgen via deze website.

Proces

Opgavegericht werken

De opdracht is om te komen tot een integrale centrumvisie die we opstellen samen met belanghebbenden. Dit doen we opgabegericht.

Het centrum vraagt om een integrale aanpak met aandacht voor ondernemerschap, detailhandel, horeca, cultuur, dienstverlening, wonen, verkeer, inclusiviteit, duurzaamheid, klimaatadaptie, groenstructuur, , etc.. Partijen kunnen dit niet individueel. Alle partijen hebben elkaar nodig om dit te bereiken. Iedereen kan op zijn eigen wijze meedenken en meedoen. Winterswijk doet dit samen.

Totstandkoming

Ontbijtsessie belangenorganisaties – 6 juli 2020

We zijn gestart met een bijeenkomst voor de bestuursleden van de belangenorganisaties in het centrum: De Marktvereniging, ABH-City en Koninklijke Horeca Nederland afdeling Winterswijk. In deze ontbijtsessie hebben we met de bestuurders gesproken over de opgabegerichte aanpak waarmee we onze centrumvisie willen ontwikkelen.

Kick-off bijeenkomst 'Toekomst van de stenen winkel' - 14 september 2020

September 2020 hebben we in Theater de Storm een kick-off bijeenkomst georganiseerd voor iedereen die wil participeren in de opgave Centrum. De coronamaatregelen van dat moment boden gelukkig de ruimte om dit in een fysieke bijeenkomst te organiseren.

De kick-off bijeenkomst is bijgewoond door circa 80 personen: centrumondernemers, inwoners, ambtenaren en raadsleden.

Het eerste deel van het programma stond in het teken van de toekomst van de 'stenen winkel', met daarbij een presentatie van retaildeskundige Hans van Tellingen.

Het tweede deel van het programma bestond uit werksessies, waarin de deelnemers in kleinere groepen hebben gediscussieerd over de toekomst van ons centrum en wat hierin de belangrijkste thema's zijn. Met de volgende thema's als resultaat:

- Markt(terrein);
- Beleving in het centrum;
- Aanloopstraten en functieprofielen;
- Samenwerken in het centrum;
- Bereikbaarheid van het centrum.

Politiek forum – 8 oktober 2020

De raad en commissieleden zijn oktober 2020 geïnformeerd over het doel en de aanpak van deze opgave.

Werkgroepen – vanaf november 2020

Na de kick-off bijeenkomst hebben zich werkgroepen gevormd rond de 5 benoemde thema's, met in totaal circa 50 deelnemers, bestaande uit centrumondernemers, inwoners en ambtenaren.

'Wat willen we bereiken op dit thema', was de hoofdvraag voor iedere werkgroep. Vanwege de coronabeperkingen hebben de werkgroepen grotendeels digitaal met elkaar samengewerkt. Iedere werkgroep had een eigen kartrekker, verantwoordelijk voor de organisatie van de werkgroep en de

centrale afstemming met de opgaveregisseur. Dit proces heeft geleid tot de visie, doelstellingen en uitvoeringsagenda die nu in deze centrumvisie voorligt.

Omgevingsvisie

De gemeente heeft de ambitie en de wettelijke verplichting om de komende jaren te komen tot een omgevingsvisie, die dekkend is voor het gehele gemeentelijke grondgebied. Dit is in 2019 gerealiseerd voor het buitengebied. Het centrumgebied zal hier nog op volgen.

Hoe verhoudt deze toekomstige omgevingsvisie voor het deelgebied centrum zich tot de centrumvisie die we nu opstellen? Hoe zorgen we ervoor dat deze processen op elkaar aansluiten en we geen dubbel werk gaan doen?

Hieraan hebben we gewerkt in ambtelijke sessies. De expertise van collega's op verschillende beleidsdomeinen heeft zo een plek gekregen in deze centrumvisie. Daarmee is de basis gelegd voor de latere doorvertaling van deze centrumvisie naar de brede omgevingsvisie.

Hart van Winters LIVE – 24 februari 2021

In februari 2021 hebben we voor alle werkgroepleden, centrumondernemers, raadsleden en overige geïnteresseerden een [live talkshow](#) georganiseerd. In deze uitzending heeft iedere werkgroep haar resultaten gepresenteerd in de vorm van een video-opname. Aan de studiotafel zaten 3 experts op het gebied van centrummanagement, centrumontwikkeling en stedenbouw. Zij gaven live hun feedback op onze werkgroepresultaten.

Checksessies

Op 20 april hebben we een checksessie gehouden met de werkgroepleden, met aandacht voor het proces en hoe we de werkgroepresultaten vertalen naar de centrumvisie. Daarbij is het idee besproken om de centrumvisie te presenteren in de vorm van een website.

Op 28 juni hebben we opnieuw een checksessie gehouden, met aandacht voor de inhoudelijke vertaling van de werkgroepresultaten naar de centrumvisie.

Welkom

Wij werken aan een levendig centrum, waar iedereen zich direct thuis voelt, met gezellige drukte en aangename rustige plekjes, waar altijd wat te doen is en waar je mensen ontmoet.

Het gevarieerde aanbod met winkels, horeca, markt, cultuur, dienstverlening, ambachten en evenementen trekt vele bezoekers uit de regio en van ver over de Duitse grens.

Samen maken wij ons centrum iedere dag een beetje mooier:

[logo, quote, videoboodschap per partij]

- ABH City
- Markt
- Horeca
- Betrokken inwoners
- Gemeente

Visie 'Hart van Winters'

Inleiding

We hebben een mooi en succesvol winkelcentrum. Daar zijn we heel trots op. We realiseren ons dat succes niet vanzelfsprekend is. We moeten ons blijven ontwikkelen, vernieuwen en verbeteren.

Onze visie op het centrum geeft ons richting in deze ontwikkeling. We hebben de centrumvisie uitgewerkt in meerdere thema's. Per thema leest u met welke uitlopende projecten we werken aan de toekomst van ons centrum.

Visie

Het centrum is het hart van ons dorp. Dit is vitaal en klopt vol warmte voor iedere bezoeker. Deze levendigheid maken we met elkaar.

De bezoeker wordt hier gastvrij ontvangen met een gevarieerd aanbod van winkels, markt, horeca, kunst, cultuur, ambachten, dienstverlening en evenementen. We bieden een aangenaam verblijf, waar gezellige drukte en rustige plekjes elkaar afwisselen. We zijn een bonte verzameling van individueel ondernemerschap en vormen gezamenlijk een sterk en uniek geheel. Dat is onze kracht.

We streven naar een centrum:

- Voor zowel de snelle aankoop als een ontspannen en langer verblijf.
- Waar iedereen gastvrij wordt ontvangen en zich welkom voelt.
- Dat toegankelijk is voor iedereen, waar iedereen mee kan doen (inclusie).
- Waar mensen graag komen, aangenaam verblijven en consumeren.
- Waar we de beste warenmarkt van Nederland bieden.
- Waar er altijd wat op het marktplein te beleven is. De huiskamer van ons dorp.
- Met een divers aanbod van lokale ondernemers, sterke winkelformules en gevarieerde horeca.
- Waar ruimte is voor ondernemerschap en nieuwe ontwikkelingen.
- Waar iedereen makkelijk een gratis parkeerplek vindt voor auto of fiets.
- Met een prettige structuur, waar je gezellig kan dwalen, maar ook snel de weg weer vindt.
- Waar het fysiek aangenaam verblijven is, met veel aandacht voor groen, water, klimaatadaptatie en duurzaamheid.
- Dat verbonden is met het Nationaal Landschap Winterswijk.
- Waar je weggaat met een glimlach en graag weer terug komt!

Onze centrumvisie is 'werk in uitvoering'. We blijven ons ontwikkelen en vernieuwen, om te bieden wat de centrumbezoeker wil. Dat betekent dat we ook continu blijven werken aan onze visie en de projecten waarmee we ons centrum sterker maken.

Onze thema's

Onze centrumvisie wordt uitgediept in de onderstaande thema's. Per thema leest u de visie, de doelstellingen en de activiteiten die we uitvoeren om dit te realiseren.

- Beleving in het centrum
- Markt
- Aanloopstraten en functieprofielen
- Samen ondernemen in het centrum
- Bereikbaarheid van het centrum

Kaderteksten Visie

Waardevol voor Winterswijk

Een sterk centrum is van groot belang voor de leefbaarheid van Winterswijk. Het is een belangrijke voorziening en sociale ontmoetingsplek voor onze inwoners. Het trekt mensen uit de regio en van ver over de grens. Het versterkt de toeristische aantrekkingskracht van Winterswijk. Het maakt Winterswijk aantrekkelijk om te wonen en te werken. Het centrum is een cruciale werkgever, die een grote diversiteit aan banen biedt aan onze inwoners. Investeren in het centrum verdient zich terug.

De centrumbezoeker

We spreken in deze visie veel over 'de centrumbezoeker'. Een generiek begrip voor een enorme hoeveelheid mensen met heel verschillende bezoekmotieven, verschillend gedrag en andere behoeften. We maken hierbij onderscheid naar type bezoek en waar de bezoeker vandaan komt.

Type bezoek:

- Snelle aankoop
- Gezellig shoppen
- Horecabezoek
- Evenementenbezoek
- Diensten (kapper, bank, makelaar, etc.)
- Stadswandeling en parkbezoek

Waar vandaan:

- Winterswijk
- Regio
- Duitsland
- Toeristisch verblijf in Winterswijk en de regio.

Afhankelijk van het bezoekmotief en waar de bezoeker vandaan komt, zijn er andere behoeften in bijvoorbeeld parkeren, informatievoorziening, bezoekmomenten en bezoekduur. Iedere doelgroep heeft een behoorlijke omvang en is van belang voor de centrumondernemers.

Ruimte delen en geven

Op hoofdlijnen hebben we allemaal hetzelfde belang in onze binnenstad. We willen veel bezoekers die lang verblijven en geld uitgeven. We profiteren ook van elkaars bezoek. Echter, op sommige momenten kruisen de belangen en ontstaan er dilemma's. Parkeren voor de deur is service voor de één en hinderlijk voor de ander. Veel ruimte voor terrassen en veel ruimte voor de markt gaan op sommige momenten niet samen. Veel evenementen brengen leven in het centrum, maar kunnen ook als overlast worden ervaren. Nieuwe horeca is een kans om straten en locaties te versterken, maar kan ook het functioneren van de bestaande concentratiepunten bedreigen.

Deze dilemma's en de keuzes die we hierin maken, komen terug in de verschillende thema's.

Belangrijk vertrekpunt is dat we elkaars belangen kennen en respecteren. Vandaaruit zoeken we naar slimme oplossingen, die een ieder zoveel mogelijk ruimte bieden en waar het centrum als geheel sterker van wordt. Het belang van de centrumbezoeker staat daarbij centraal.

Meer dan een winkelcentrum

Goede gevulde winkelstraten met leuke winkels zijn belangrijk, maar ons toekomstige centrum is veel meer dan dat. De samenhang van verschillende functies maakt het tot een vorm van dagattractie, waar altijd wel iets te doen is. De bezoeker bezoekt niet alleen een individuele winkel,

maar bezoekt het hele centrum. De ondernemer is niet alleen gastheer in zijn eigen tent, maar is dat voor het hele centrum.

Outletcentra, Ikea en sommige woonboulevards zijn succesvolle formules. Het fysieke 'winkelen' is daar niet dood, het publiek staat ervoor in de file. Het centrum van Winterswijk heeft veel meer charme en authenticiteit dan deze succesformules. We hebben dus de potentie om minstens zo succesvol te zijn, als we ons gezamenlijk weten te profileren als één merk, één dagattractie, waar we bezoekers altijd een onvergetelijke beleving bieden en waar iedereen vertrekt met een glimlach.

Digitale kansen

Online shoppen vanuit je huiskamer is enorm gegroeid, blijft groeien en gaat nooit meer weg. Dat is een harde realiteit, waar winkelstraten door getroffen worden. Toch is dat niet het einde van een succesvol winkelcentrum. Zeker niet!

Online biedt allerlei voordelen en gemakken, zoals een oneindig assortiment, prijsvergelijk, reviews en bezorging aan huis. Echter heeft het fysieke centrum z'n eigen unieke kwaliteiten, waarmee online shoppen nooit kan concurreren. Denk aan de sfeer van de markt, winkelstraat en horeca, de levendigheid, het fysieke contact en vooral de combinatie van dit alles. Dat is uniek en online onvindbaar. Er is ruimte voor beiden.

Digitale innovaties kunnen juist helpen om het fysieke bezoek van het centrum aangenamer te maken. Het kan helpen in het gemak waarmee we parkeren, reserveren, bestellen, afrekenen, maatwerk leveren, etc.. We zetten in op digitale hulpmiddelen om onze service en de klantloyaliteit te vergroten.

Thema 'Markt'

Visie

We zien de markt als het centrale druktepunt van ons stervormige centrum. De centrale ontmoetingsplek waar de verschillende winkelstraten naartoe leiden, met de kerktoren als karakteristieke baken. Het biedt een krachtige mix van verschillende functies, zoals de warenmarkt, gevarieerde horeca, winkels, kerk en evenementen.

“Het marktterrein is het hart van het dorp, een prettige plek om te verblijven, daar kom je thuis”

Doelen

De markt heeft een aantal sterke punten die we willen koesteren. Daarnaast zijn er paar punten waarop we ons willen verbeteren.

Sterke punten:

- De markt is een plek van samenkomen
- Combinaties van functies op de Markt (horeca, warenmarkt, detailhandel, maatschappelijk, evenementen als het volksfeest)
- Samenwerking (horeca noordkant)
- In zomerseizoen noordzijde autovrij
- Kerk als baken met activiteiten
- Groot plein waar veel mogelijk is
- Dichtbij parkeren voor een korte boodschap

Verbeterpunten:

- **Mobiliteit**
Op de markt hebben we veel verkeersbewegingen, met verschillende gebruikers; voetgangers, fietsers, autoverkeer, parkeervoorzieningen, warenmarkt en horecaterrassen. Dit zit elkaar op bepaalde momenten in de weg, in gemak, veiligheid en gebruik van de beperkte ruimte. Er is overlast van geparkeerde fietsen en de bestrating is niet voor iedereen toegankelijk. Dit willen we beter inrichten en organiseren.
- **Inrichting en aankleding**
De markt wordt nu vaak ervaren als een groot, kaal plein. Dit voelt niet prettig en brengt geen sfeer. We willen meer sfeer en groen. Een inrichting die geschikt is voor alle bezoekers, ongeacht leeftijd of beperking. We willen een betere verbinding van de Noord- en Zuidzijde van de markt en een betere verbinding van de markt met de aanloopstraten.
- **Beleving en sfeer**
Naast inrichting en aankleding willen we de beleving en sfeer ook versterken met niet-fysieke verbeteringen. Kernpunten daarin zijn: gastvrijheid, ontmoeten, het verhaal van Winterswijk (identiteit), thuiskomen, altijd iets te doen, ongedwongenheid.
- **Functies bij elkaar**
Kracht van de Markt is de diversiteit aan functies bij elkaar. Herinrichting van de markt doen we samen. We versterken het samenspel van deze functie bij elkaar.

Activiteiten

Met de volgende activiteiten realiseren we de bovengenoemde doelen. Per activiteit beschrijven we wat we doen, wie daar aan meewerken, met welke planning en budget.

Activiteit 1: Herinrichting markt

De markt versterken als aangename centrale ontmoetingsplek waar bezoekers graag verblijven, is een belangrijk doel in onze centrumvisie. Dit vraagt om een sterk samenspel van de functies die hier thuishoren, waarbij we de beperkte ruimte slim inrichten en gebruiken. Hiervoor maken we een integraal plan. Veel bezoekers die aangenaam en lang verblijven gaat daarbij hand in hand met verbeteringen in klimaatadaptatie, biodiversiteit, duurzaamheid en inclusiviteit.

We doorlopen de volgende stappen:

- Fase 1 - Ontwerp:
 - We nodigen enkele bureaus uit met expertise in stedenbouw, architectuur, fysieke leefomgeving en centrumontwikkeling voor een ontwerppitch, voor herinrichting van de markt.
 - We selecteren het bureau dat het beste aansluit op de door ons gewenste verbeteringen en ons daarbij kwalitatief en creatief weet te verrassen.
 - Met dit bureau, betrokken centrumondernemers en inwoners werken we de plannen verder uit.
- Fase 2 – Besluitvorming
 - Het plan voor herinrichting van de markt, met mogelijke scenario's, gaat ter besluitvorming naar college en raad.
- Fase 3 - Uitvoering:
 - Na akkoord op het ontwerp en budget, start de realisatie.

Wie:

- Het ontwerp wordt een co-creatie van ontwerpbureau, gemeente en belanghebbende partijen.
- De vertegenwoordiging van de belanghebbende partijen kan voortkomen uit de werkgroep markt, maar ook anderen mogen aansluiten.
- De uitvoering vindt plaats onder regie van de gemeente
- De Rolverdeling is nader te bepalen (opdrachtformulering, bureaubegeleiding, feedbackrondes, etc.)

Planning:

- Fase 1, Ontwerp: september 2021 – december 2021
- Fase 2, Uitvoering: 2022 - 2023

Budget:

- Fase 1, Ontwerp: € 40.000 (begroting 2021)
- Fase 2, Uitvoering: ntb

Activiteit 2: Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen zijn nog niet in de werkgroep besproken. Dit wil de werkgroep graag samen doen met experts en out of the box.

Wie:

- De werkgroep Markt, met nog te bepalen experts.
- Mogelijk in combineerde sessie met andere werkgroepen.
- Input mogelijk vanuit partijen als de Retailagenda, De Nieuwe Winkelstraat, HAN, Saxion en Graafschap College.

Planning:

- september - oktober 2021

Budget:

- € 2.000

Activiteit 3: Warenmarkt van de toekomst

De warenmarkt speelt een belangrijke rol in het aantrekken van centrumbezoekers zorgt voor een bijzondere, gezellige sfeer in het hart van ons centrum. Landelijk zien we ook een beweging dat warenmarkten onder druk komen te staan door vergrijzing van het publiek en afname van het aantal marktkramen.

We willen een verkenning uitvoeren op hoe de warenmarkt zich naar de toekomst toe moet ontwikkelen om aantrekkelijk te blijven voor ondernemers en bezoekers, om zo die belangrijke succesfactor voor Winterswijk te blijven.

Wie:

- Marktvereniging en marktmeester

Planning:

- September – december 2021

Budget:

- € 2.000

Activiteit 4: Verbeteren van sfeer en beleving met niet-fysieke maatregelen

We ontwikkelen ideeën en een plan van aanpak voor versterking van beleving en sfeer met niet-fysieke maatregelen. Dit sluit aan op de ideeën die tijdens activiteit 2 'Trends en ontwikkelingen' op tafel komen.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan uitbreiding van de evenementenkalender, met een integrale planning voor de verschillende verblijfsgebieden, zoals Markt, Vrijheidspark, Notaristuin en Cultuurkwartier.

Wie:

- combinatie van werkgroep Markt en werkgroep Beleving.

Planning:

- november – december 2021

Budget:

- € 2.000

Activiteit 5: Aanlichting Jacobskerk

Dit is een lopend project van de gemeente. Deze activiteit willen we integreren met de beoogde herinrichting van het marktterrein.

Wie:

- Integratie met activiteit 1 'herinrichting Markt'

Planning:

- Integratie met activiteit 1 'herinrichting Markt'

Budget:

- € 91.000

Activiteit 6: Toekomst van de Jacobskerk

De Jacobskerk neemt een prominente plek in op de markt. Het kerkgebouw zal in de toekomst waarschijnlijk zijn primaire functie verliezen. Welke herontwikkelingen zijn er mogelijk binnen dit monumentale pand en op welke wijze kan dit de markt als geheel weer sterker maken?

Er is een werkgroep die de mogelijkheden onderzoekt voor de toekomstigste exploitatie van de Jacobskerk. De gemeente werkt aan een kerkenvisie die eind 2021 in de raad wordt behandeld. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met alle kerkeigenaren en is er een kansenkaart per kerk opgesteld.

Wie:

- Afstemming werkgroep Markt met de partijen die zich bezighouden met de kerkenvisie en het behoud en de toekomstige exploitatie van de Jacobskerk.

Planning:

- Kerkenvisie oktober – november 2021: Afstemming met de belanghebbende partijen

Budget:

- NTB

Activiteit 7: Toekomst van de Jacobuskerk - participatiesessie

Neemt een prominente plek in tussen de Misterstraat en het Vrijheidspark. Verliest zijn primaire functie. Welke (her)ontwikkelingsmogelijkheden zijn er? Samen de huidige eigenaar en TU Delft organiseert de gemeente als pilot een participatiesessie voor ideevorming.

Wie:

- Gemeente, Parochie, TU Delft, Provincie Gelderland

Planning:

- Oktober – november 2021: Afstemming met de belanghebbende partijen

Budget:

- Via provincie Gelderland

Kaderteksten

Dwarsverbanden met andere thema's

Alle thema's hebben dwarsverbanden met elkaar. De koppeling met de aanloopstraten, verbeteren van sfeer en beleving en samenwerking op de markt, zijn elementen die ook in de andere thema's aan bod komen. Bij de uitvoering van iedere activiteit zorgen we voor afstemming op deze dwarsverbanden.

'Hart van Winters, Live'

Drie experts hebben op 28 februari 2021 met Winterswijk meegedacht over de visie op ons centrum en thema's die we daarbinnen hebben benoemd. Puntsgewijs heeft dat de volgende aandachtspunten opgeleverd voor de Markt:

- Markt vormt het hart met de winkelstraten die erop uit komen
- Herinrichting gewenst om de aanloopstraten gemakkelijker bereikbaar te maken
- Barrière weghalen: weg waar auto's rijden en geparkeerde auto's

- Heb aandacht voor wonen. Verbinding tussen bewoners en andere activiteiten in het centrum maken. Bewoners geven 2000 tot 2500 per jaar uit in het centrum.
- Voldoende ruimte voor de weekmarkt en horeca
- Neem alle betrokkenen mee bij het bepalen van de visie
- Kans: ruimte op de markt gebruiken op de dagen dat er geen weekmarkt is. Evenementen, meer muziek (maar wel te maken met vergunningen en regelgeving), lokale culturele instellingen (poppenkastvoorstelling voor de kinderen).
- Verrijdbaar groen
- Iedereen wil tegelijk op de markt staan!
- Niet parkeren of rijden op de markt met auto of fiets, is voetgangersgebied en bedoeld om te ontmoeten. Rust en veilig houden.
- Verblijven en vergroenen is lastig te combineren met doorgaand verkeer
- Vaker evenementen en activiteiten organiseren in de kerk
- Horeca moet logistiek slim in elkaar zitten
- Muziek kan sfeer brengen op de Markt, maar trekt verschillend publiek aan (je kunt sturen met type muziek en volume)
- Je kunt verrassen met muziek. Er komt iets, maar we weten niet wat!
- Is de plek van de markt wel groot genoeg voor alle ambities? Nadenken over andere (kleinere) plekken die geschikt zijn om dingen te organiseren, voor bijvoorbeeld evenementen (Notaristuin, Vrijheidspark)
- Wat doet je naar het centrum komen/minder vaak naar het centrum gaan? Evenementen staat bij beide in de top 3.
- Favoriete ontmoetingsplek: welke rol moet de Markt daarin vervullen? Flexibiliteit, open blik hebben bij vergunningen, (schaakspel met levensgrote schaakstukken).

De werkgroep

Vanuit de centrumvisie van de gemeente Winterswijk zijn we als werkgroep Markt(terrein) van start gegaan. We hebben als werkgroepen de opdracht WAT we willen bereiken met onze visie voor de Markt. Waar moet het toe leiden voor het centrum van Winterswijk? Met als slogan: “Het marktterrein is het hart van het dorp, een prettige plek om te verblijven, daar kom je thuis”.

In de werkgroep zijn vertegenwoordigers van diverse gebruikers van de Markt. Zo is de warenmarkt, de detailhandel, de horeca, de inwoners en bezoekers van Winterswijk, pandeigenaren, de Jacobskerk en Vereniging Volksfeest vertegenwoordigd. Omdat we geen aanmeldingen hebben van bewoners aan de Markt in onze werkgroep hebben we de inbreng via brief met oproep opgehaald. We zijn begonnen met het verzamelen van de toppunten (tops) en de toekomstwensen (tips) voor het Marktterrein vanuit verschillende gebruikers (bedrijf-bezoekers-bewoner).

Vanuit de tops en tips zijn we tot 4 hoofdthema's gekomen:

- Functies bij elkaar
- Mobiliteit
- Inrichting en aankleding
- Beleving en sfeer

Gebruikers van de markt

Warenmarkt, horeca, detailhandel, inwoners, bezoekers, pandeigenaren, Jacobskerk en Evenementenorganisatoren (Vereniging Volksfeest)

Groenstructuur, duurzaamheid, klimaatadaptatie, inclusiviteit, cultuur & erfgoed

Dit zijn belangrijke beleidsthema's voor gemeente Winterswijk. Meer groen, een aangename klimaat, duurzaamheid en toegankelijkheid dragen bij aan een prettiger en langer verblijf op de markt. De herinrichting van de markt biedt mooie kansen om ook op deze thema's verbeteringen door te voeren.

Ter inspiratie

- <https://www.apeldoorn.nl/marktstroom>
- <https://www.hengelo.nl/Marktpluin-Hengelo.html>
- <https://platformdenieuwewinkelstraat.nl/nieuwsbericht/blog-groene-winkelstraten-zorgen-voor-gezonde-winkelstraten>

Thema ‘Beleving in het centrum’

Visie

We willen een centrum dat voor iedere leeftijdscategorie aantrekkelijk is, zowel voor jong als voor oud. Ook na sluitingstijd van de winkels moet het centrum haar sfeer behouden. In het centrum ervaar je het authentieke, historische Winterswijk op een creatieve en subtiële manier.

“Het echte Winterswijk, waar je als gast weggaat met een glimlach en graag terug wilt komen”

Doelen

Winterswijk kent een compact en divers centrum. Naast onze inwoners, zijn het ook mensen uit de regio, vakantiegangers en Duitsers tot ver over de grens, die graag in Winterswijk komen winkelen. De kleine authentieke straatjes en steegjes geven sfeer aan het centrum. Daarbij worden er veel evenementen georganiseerd.

Verbeterpunten:

We onderscheiden 5 hoofdonderwerpen waarop we ons willen verbeteren.

- **Gastvrijheid**
Winterswijk kent een uniek en divers centrum. Wat een centrum gastvrij maakt, is het gevoel dat je er welkom bent. Met alle leeftijdsgroepen wordt rekening gehouden, denk bijvoorbeeld aan genoeg speelgelegenheid, horeca, muziekkoepeel, openbare toiletten en zitgelegenheden. Routeaanduiding is een speerpunt wat speelt bij gastvrijheid. Niet hoeven zoeken in een centrum, maar automatisch (rond)geleid worden door het centrum. De wens is om dit op een creatieve manier vorm te geven, zonder alleen maar routeborden op te hangen. Ook de zijstraten erbij betrekken. Al met al wil je met een glimlach het centrum van Winterswijk verlaten en er nog eens terug willen komen.
- **Sfeer**
Een kracht van Winterswijk is dat het geconcentreerd is rondom de markt met vele gezellige straatjes en steegjes. De wens is om de sfeer ook na sluitingstijd van de winkels in het centrum te behouden. Door middel van bijvoorbeeld meer groen, verlichting en aangename zitplekken (ook in de schaduw) kan dit gerealiseerd worden. Met de Notaristuin, het Vrijheidspark en het Cultuurkwartier ontstaan er meer verblijfsgebieden, ieder met een eigen identiteit. We kunnen het netwerk en de onderscheidende identiteit van straatjes, steegjes en (nieuwe) verblijfsgebieden verder versterken.
- **Verrassen**
Het doel is om het typische, authentieke en historische Winterswijk te laten zien. Subtiel presenteren wat Winterswijk bijzonder maakt. Hierdoor kom je als bezoeker (en ook inwoner) op onverwachte plekken, het liefst in een creatieve vorm. Denk aan een toegankelijke stadswandeling, zonder het idee te hebben een stadswandeling te maken.
- **Verbinden (toegevoegd)**
Winterswijk heeft een aantal iconen die bijdragen aan de bovenregionale bekendheid. Denk aan het Nationale Landschap, Mondriaan, Komrij, de Steengroeve en de textielhistorie. Deze elementen vinden we her en der terug in het centrum. Er ligt een kans voor meer beleving, door krachtiger en meer conceptueel in te zetten op een verbinding met deze iconen.
- **Veiligheid**
Het laden en lossen, waarvoor bestelbusjes in de winkelstraat staan, geeft op drukke momenten veel hinder en tast de sfeer in het centrum aan. Goede parkeergelegenheid voor de minder valide is iets wat ook bijdraagt aan de gastvrijheid van Winterswijk. Een goede en veilige fietsenstalling met voldoende oplaadpunten wordt als wens genoemd. Hoe ervaren

centrumbezoekers de veiligheid op verschillende bezoekmomenten? Zijn hiervoor sfeervolle en creatieve oplossingen mogelijk?

Activiteiten

Vanuit de werkgroep zijn als mogelijke oplossingen benoemd:

- Speeltoestellen/vertier voor kinderen met daarnaast een zitgelegenheid voor de ouders;
- Meer groen, verlichting en zitgelegenheid (ook na sluitingstijd);
- Creatieve routeaanduiding waardoor je het gehele centrum inclusief ludieke plekjes ontdekt;
- Gastvrijheid (denk aan parkeerplekken) voor mindervaliden en een toiletvoorziening;
- Goede fietsenstalling met oplaadpunten.

Met de volgende activiteiten realiseren we de bovengenoemde doelen. Per activiteit beschrijven we wat we doen, wie daar aan meewerken, met welke planning en budget.

Activiteit 1: Plan van aanpak voor concrete maatregelen

De denkrichting voor meer beleving in het centrum is nu uitgewerkt. De volgende stap is het bepalen van de maatregelen die we concreet willen uitvoeren. We lopen de lopende initiatieven en nieuwe ideeën door en maken een selectie waar we uitvoering aan willen geven, op basis van toegevoegde waarde en haalbaarheid.

Het vrijheidspark is een recente ontwikkeling die bijdraagt aan meer sfeer in centrum. De uil, de fonteintjes, de bestaande monumenten en het nieuwe horecaterras zorgen voor meer sfeer, verbinding met Winterswijkse iconen en speel- en zitplekken voor jong en oud.

Wie:

- Werkgroep beleving

Planning:

- Oktober – december 2021

Budget:

- ntb

Activiteit 2: Themajaar 1572

In 2022 viert Nederland het 450 jarige bestaan van Nederland. In Winterswijk vormen de belangrijkste vrijdenkers uit de Winterswijkse geschiedenis de rode draad voor het vieren van dit historische jaar. Doel van deze activiteit is om via thema's samenwerkingsverbanden aan te gaan. In dit geval een samenwerking tussen de culturele instellingen, centrumondernemers, horeca en het onderwijs. Tevens is het doel om bezoekers weer te binden aan het centrum van Winterswijk.

Opzetten van een jaarrond programma in het centrum rondom dit thema, met diverse activiteiten en evenementen.

Wie:

- Werkgroep 1572, met betrokkenheid van de musea, Boogiewoogie, pionier KPN, beiaardier, vrienden van de Jacobskerk, Steengroevetheater, WMT, Schouwburg de Storm, de horeca en ABH-city.

Planning:

- 2021 - 2022

Budget:

- NTB

Activiteit 3: Evenementenkalender

Een veelheid en diversiteit aan evenementen draagt bij aan beleving in centrum. Het maakt Winterswijk aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers. Het geeft een extra aanleiding, buiten het reguliere winkel- en horecabezoek, om in het centrum te verblijven.

Het centrum wordt aantrekkelijker wanneer we de eigen, onderscheidende identiteit van de winkelstraten versterken. Ditzelfde geldt voor de verblijfsgebieden Markt, Vrijheidspark, Scholtenbrugpark, Notaristuin en Cultuurkwartier. We kiezen voor ieder evenement de locatie die qua identiteit en capaciteit het beste aansluit. De maakt evenementen aantrekkelijker en zorgt voor spreiding van lusten en lasten.

We maken hiervoor een evenementen jaarkalender. Door gericht te sturen op de combinatie van evenement, publiek en locatie hopen we ook vernieuwende evenementen te stimuleren.

Wie:

- Evenementenorganisatoren, ABH-City, Markvereniging, Horeca, 100% Winterswijk, gemeente

Planning:

- 2022 en verder

Budget:

- Nvt

Activiteit 4: Winterswijk Drempelvrij, Onbeperkt genieten in de Achterhoek

Vanuit de opgave Winterswijk Drempelvrij wordt gewerkt aan de toegankelijkheid van Winterswijk voor iedereen, ongeacht de mogelijkheden en beperkingen. Dit is een breed programma, waarin de toegankelijkheid van het centrum natuurlijk ook een belangrijke rol speelt. Het is een belangrijk onderwerp voor de gastvrijheid en aantrekkelijkheid van ons centrum.

Vanuit de toeristische samenwerking in de regio Achterhoek werken aan het programma Onbeperkt Genieten in de Achterhoek. Hiermee stimuleren we Achterhoekse ondernemers om de toegankelijkheid te verbeteren en zorgen we voor betere communicatie en vindbaarheid richting de doelgroepen die hierop selecteren bij het plannen van vakanties en dagtripjes. We gaan ons sterker profileren als de regio waar je onbeperkt kan genieten.

We zorgen voor afstemming tussen centrumondernemers en de opgave Winterswijk Drempelvrij. Bij herinrichting van de markt en andere centrumactiviteiten besteden we structureel aandacht dit thema. In marketing en communicatie gaan we ons meer onderscheiden en profileren op onze toegankelijkheid. Onbeperkt genieten in het centrum van Winterswijk!

Wie:

- Opgaveregisseurs, ondernemersverenigingen, centrumondernemers.

Planning:

- 2022 en verder

Budget

- Nvt

Activiteit 5: Openbare toiletten

Beschikbaarheid, vindbaarheid en toegankelijkheid van toiletvoorzieningen draagt bij aan de gastvrijheid en aantrekkelijkheid van ons centrum. Het hoort bij de service die we onze bezoekers willen bieden. We hebben (tijdelijke) openbare toiletten in het vrijheidspark gerealiseerd. We zijn aan het kijken naar een structurele oplossing voor een openbare toiletvoorziening.

Wie:

- Gemeente in samenwerking met ondernemers.

Planning:

- 2021 -2022

Budget:

- € 225.000 (2020-2021-2022)

Kaderteksten

‘Hart van Winters, Live’

Drie experts hebben op 28 februari 2021 met Winterswijk meegedacht over de visie op ons centrum en thema's die we daarbinnen hebben benoemd. Puntsgewijs heeft dat de volgende aandachtspunten opgeleverd voor het thema Beleving:

- Workshops
- Maak van BOA's hostessen
- Meer groen, wespafstotend bij de terrassen
- Decoratie van straten (routes, vlaggen, banieren)
- Beleving begint al tijdens de voorbereiding van de reis naar Winterswijk Oriëntatie, klantreis
- Aantrekkelijk parkeren, hoe is de routing naar het centrum en weer terug naar de parkeerplaatsen
- Buitengebied verbinden met het centrum
- Verblijfsduur omhoog door van de ene in de andere verbazing te vallen
- Favoriete ontmoetingsplek van Winterswijk (elkaar ontmoeten en ideeën opdoen)
- Klantreis: hoe oriënteert een bezoeker zich?
- Waterpartij/fontein/bankje in groen: wakkert gesprekken aan en bevordert winkelbezoek. Zorg dat mensen gaan stilstaan. Als je langer in het centrum bent, ga je meer kopen. Bouw vertraging op.
- Elektrische leenbezorgauto gefinancierd door ondernemers onderling: spulletjes naar de auto laten brengen die verder weg geparkeerd staat. Goed voor het idee van gastvrijheid.
- Etalages zien er goed uit, maar je kunt er ook een attractie van maken
- Zorg dat de mensen die werken in het centrum een gezicht krijgen. Online beleving: deze mensen werken in de winkels die je gaat bezoeken
- Wachtijdbeleving: minst gewaardeerde onderdeel van de reis. Zorg voor een openbaar toilet.
- Zorg dat je goed vindbaar bent als collectief, samen presenteren online, onder de naam 100% Winterswijk
- Goed parkeerwijstelsysteem
- Meer groen, moet functioneel zijn. Ecologische diversiteit. Terrassen met meer diversiteit qua groen zonder dat je minder wespen hebt. Geen bloembakken, maar kruidenbakken
- Verdamping, betere atmosfeer: groen

De werkgroep

De werkgroep beleving heeft vijf deelnemers en twee kartrekkers. Deze bestaat uit ondernemers, een bewoner en een deelnemer die meer muziek in het centrum wil. Door de wisseling van kartrekkers was het begin wat rommelig. Uiteindelijk zijn we toch tot een goede samenvatting gekomen. Naast het digitaal overleggen zijn we één keer fysiek bij elkaar gekomen om de laatste punten met elkaar af te stemmen.

Dwarsverbanden met andere thema's

Alle thema's hebben dwarsverbindingen met elkaar. De koppeling met de aanloopstraten, verbeteren van sfeer en beleving en samenwerking op de markt, zijn elementen die ook in de andere thema's aan bod komen. Bij de uitvoering van iedere activiteit zorgen we voor afstemming op deze dwarsverbanden.

Groenstructuur, duurzaamheid, klimaatadaptatie, inclusiviteit, cultuur & erfgoed

Dit zijn belangrijke beleidsthema's voor gemeente Winterswijk. Meer groen, een aangename klimaat, duurzaamheid, toegankelijkheid en cultuurhistorie kunnen bijdragen aan meer beleving in het centrum.

Thema ‘Aanloopstraten en functieprofielen’

Visie

Het Weurden, Spekende (Misterstraat), Torenstraat, Meddosestraat en Ratumsestraat zijn onze ontdekstraten. De term aanloopstraten wekt de verkeerde indruk. Ze zijn volwaardig onderdeel van het centrum, behoren tot het kernwinkelgebied en zijn belangrijk in de centrumbeleving van de bezoeker. Het zijn straten met een bijzondere, onderscheidend en meestal regionaal uniek aanbod. Het zijn ‘straalstraten’, met de Markt als ster in het midden. Het ondernemerschap concentreert zich niet op vloerproductiviteit, maar op plezier en trots vanwege het product, de dienstverlening en beleving. Bij binnenkomst in iedere ontdekstraat moet de bezoeker direct het gevoel krijgen dat het ‘winkelen’ is begonnen. De nieuwsgierigheid wordt geactiveerd. De bezoeker gaat slenteren in plaats van passeren.

“Er is nog zoveel meer! Ontdek de leukste straatjes van Winterswijk!”

Doelen

Hoewel elke straat ook zijn eigenheid heeft, is er ook een rode draad als het gaat om problemen en ambities. We onderscheiden hierin vijf gemeenschappelijke doelen en specifieke aandachtspunten per straat.

Gemeenschappelijke doelen:

- **Vindbaarheid**

De aanloopstraten zijn met uitzondering van de Torenstraat allemaal onderdeel van de oude radialen: de wegen die oorspronkelijk van kernen buiten het dorp naar de kerk en de Markt in het dorp liepen. Dat zijn ook historisch gezien de straten waarlangs handel gedreven werd. Die handel was oorspronkelijk gericht op de bevolking in Winterswijk en de directe omgeving. Met de komst van trein, bus, fiets en auto is daar stap voor stap verandering in gekomen. We moeten onze fiets of auto eerst stallen of uit de trein of bus stappen voordat we echt bezoeker worden. De plekken waar we dat doen heten bronpunten.

Fietsers weten de weg naar de aanloopstraten wel, maar voor allen die Winterswijk met een ander voertuig bereiken, is de vindbaarheid van de aanloopstraten op de oude radialen een uitdaging. Nergens is de route van bronpunt voor de hand liggend. Vindbaarheid is daarom een van de punten die aandacht moeten krijgen in de centrumvisie. En die bestaat uit drie elementen:

- De locatie van de bronpunten.
- De route van de bronpunten naar het begin van de aanloopstraten.
- De entree van de aanloopstraten zelf.

De vindbaarheid van de Meddosestraat en de Ratumsestraat vanaf de Markt is een specifiek aandachtspunt dat om verbetering vraagt. Beide zijn niet goed zichtbaar vanaf het zuidelijk deel van de Markt en er is geen leesbare, voor de hand liggende route van de Markt naar elk van de straten. Deze uitdaging is ook binnen de werkgroep Markt geformuleerd.

- **Bestemmingen en functies**

Voor alle aanloopstraten is het van belang dat ze zoveel mogelijk door commerciële functies gevuld zijn. Dat geldt ook voor het deel van 't Weurden dat tot het voetgangersgebied behoort. Om goed te kunnen functioneren, moeten ontwikkelingen worden voorkomen die het functioneren als commerciële straat lastig maken. In de huidige bestemmingsregeling is naar de

mening van de werkgroep te veel ruimte voor wonen op met name de begane grond. Voorkomen moet worden dat onderbrekingen in commerciële wanden ontstaan die er voor zorgen dat de straat voor bezoekers minder aantrekkelijk en / of minder leesbaar wordt. Het moet op elk punt duidelijk zijn dat er “meer” is in de straat, en dus dat doorlopen de moeite waard is.

- **Leegstand**

De werkgroep ziet in (dreigende) leegstand geen directe aanleiding om wonen meer of versneld toe te staan. Zet primair in op her-invulling met commerciële functies en waar nodig met tijdelijke oplossingen, zoals etalages die apart verhuurd worden of met kunst in etalages. Haal alles uit de kast om leegstand weer weg te werken door de straten aantrekkelijk te laten zijn. Daarbij gaat het niet alleen om de invulling van de panden, maar ook om afstemming met de overige hier benoemde doelen. Betrek de straten bij evenementen. Biedt ruimte voor activiteiten en onderscheidende evenementen die passen bij de eigenheid van de straat.

- **Inrichting openbare ruimte**

Meer groen is een vurige wens van de ondernemers, net zoals meer zitgelegenheden, juist in deze straten waar je in verwondering rond kunt kijken en verbaasd kunt worden als je even de tijd neemt. In 't Weurden en Torenstraat gaat het bovendien om plaats voor de auto en plaats voor de fiets, zowel rijdend als gestald.

- **Verkeerssituatie**

Alle straten zijn gevoelig voor beslissingen die invloed hebben op rijdend verkeer, gestalde voertuigen (auto, fiets met name) en stromen voetgangers door de straten. De eenvoudige wens is: hoe meer bezoekers hoe beter en hoe langer we ze weten vast te houden, hoe beter. Bovendien willen we dat ze graag nog eens terugkomen. Daarop zijn de keuzes op het gebied van verkeer en parkeren van grote invloed, en per straat verschillend. Per straat bespreken we die verschillen op het gebied van verkeer, die allemaal terug te voeren zijn op de verschillen in functieprofiel.

Doelen en aandachtspunten per straat:

- **Weurden**

Auto en fiets moeten hier de ruimte blijven krijgen. Afsluiten of verminderen van verkeer zou nadelig zijn voor de ondernemers in de straat. Ze zijn namelijk bijna allemaal te scharen onder “doelgerichte aankopen” of “persoonlijke dienstverlening” en een beetje horeca, en daardoor sterk gevoelig voor een zo kort mogelijke loopafstand tussen bronpunt en straat. Daarom ook beslist het parkeren in de straat behouden, net als fietsverkeer in beide richtingen. Het eenrichtingsverkeer wordt regelmatig genegeerd door auto's die van de Dingstraat het Weurden inrijden. Laat niet minder auto's het Weurden inrijden vanuit de richtingen Kottenseweg en Wooldseweg, maar doe wel iets aan de congestie op piekmomenten.

- **Spekende / Misterstraat**

In deze straat zien we een mix van doelgerichte aankopen, persoonlijke en zakelijke dienstverlening, horeca en wonen. Daardoor is het profiel misschien wel te weinig scherp en moeten we daar in het kader van de centrumvisie nog eens goed naar kijken. Qua verkeer gaat het de straat met name om vindbaarheid en inrichting openbare ruimte. Geen auto's en fietsers in de straat.

- **Torenstraat**

We hebben vanuit de Torenstraat geen deelnemer in de werkgroep gehad. De Torenstraat heeft zowel commerciële als maatschappelijke functies, met daarbij het karakteristieke doopsgezinde

kerkje. Daarnaast is het een belangrijke directe toegang tot de markt, Misterstraat en Wooldstraat. Bij het ontwerp voor de Markt zal de Torenstraat integraal meegenomen moeten worden.

- **Meddosestraat**

De mix van doelgerichte aankopen en museum is hier dusdanig interessant dat ook recreatief winkelen hier eigenlijk goed mogelijk is. Er zijn echter op de begane grond nogal wat stukken te vinden die een functie hebben die dat recreatief winkelen feitelijk niet van de grond helpen krijgen. Wonen, horeca, zorg, Ze zitten op plekken die maken dat de straat vanaf de Markt weinig vindbaar is. En ook in de straat zijn diverse delen die niet uitnodigen tot verder lopen, mede door de gebogen lijnen en doordat de entree vanaf de Markt die niet ideaal is. Autoverkeer door de straat draagt ook niet bij aan een langere verblijfstijd van wandelende bezoekers. Dus weer het autoverkeer zoveel mogelijk. Bekijk de mogelijkheden om een fietsenstalling aan de zijde Peperbus te realiseren.

- **Ratumsestraat**

Hier is het functieprofiel een wel heel bont mix van wonen, doelgerichte aankopen, recreatief winkelen, dagelijkse artikelen, dienstverlening, museum en wonen. Misschien wel te onduidelijk om uitnodigend te zijn voor de bezoeker. Als je dan ook in ogeschouw neemt dat de straat slecht aangesloten is op bronpunten en er verkeer van en naar de Nieuwstraat doorheen gaat, dan is het niet alleen lastig om een voldoende aantrekkelijke inrichting te kiezen die zorgt voor meer toestroom en langere verblijfstijd, maar ook moeilijk om deel te nemen aan evenementen.

Activiteiten

Met de volgende activiteiten realiseren we de bovengenoemde doelen. Per activiteit beschrijven we wat we doen, wie daar aan meewerken, met welke planning en budget.

Activiteit 1: Analyse centrumstructuur, loopstromen en verblijfsgebieden

Ons centrum is historisch gegroeid naar de structuur van winkelstraten, doorgangen, verblijfsgebieden, parkeervoorzieningen, e.d., zoals we die nu kennen. We grijpen hier periodiek op in met nieuwe aanpassingen, zoals in de Notaristuin, het Vrijheidspark en toekomstig in het Cultuurkwartier. We zijn ons er steeds meer van bewust dat een sterke eigen identiteit van deelgebieden bijdraagt aan de aantrekkelijkheid en vindbaarheid van deze locaties. Met een goede, herkenbare structuur sturen we loopstromen en het verblijf in de gewenste gebieden. Hoe kan bijvoorbeeld het parkeren aan de Zonnebrink op een natuurlijke wijze bijdragen aan meer bezoekers in de Ratumsestraat?

We maken een analyse van de huidige en gewenste, toekomstige centrumstructuur met daarin uitwerking van:

- Identiteit per straat / deelgebied, met daarbij aandacht voor:
 - Gewenst publiek
 - Gewenst gebruik
 - Gewenste gebruiksmomenten
- Beïnvloeding van bronpunten en loopstromen (structuur, inrichting, routeduiding)
- Groenstructuur en klimaatadaptatie passend bij structuur en identiteit

Deze activiteit heeft een nauwe relatie met herinrichting van de markt en kan hier in qua planning op aansluiten.

Wie:

- Gemeente, werkgroepen, externe deskundigheid

Planning:

- Analyse: 2021 - 2022
- Daaruit voortvloeiende maatregelen: 2022 - 2025

Budget:

- Analyse: € 20.000

Activiteit 2: Herijking functies en bestemmingen (gemeentelijk beleid)

De denkrichting voor aanloopstraten en functieprofielen is nu uitgewerkt. De mate waarin we sturing kunnen geven aan gewenste ontwikkelingen is mede afhankelijk van het huidige bestemmingsplan voor het centrum. Dit bepaalt onder meer waar er ruimte is voor wonen op de verdieping of ook op de begane grond en op welke locaties er ruimte is andere functies zoals detailhandel, horeca en dienstverlening.

We zoeken hierin een nieuwe balans die zowel de aanloopstraten, kernwinkelstraten, markt, notaristuin, vrijheidspark en het cultuurkwartier sterker maken. We willen hierin ruimte voor nieuwe initiatieven en ondernemerschap. Tegelijkertijd willen we een structuurverstoring van de bestaande sterke plekken voorkomen. Hiervoor voeren we een herijking uit op het huidige bestemmingsplan, gebaseerd op de input vanuit deze centrumvisie, de thema's en externe expertise. In een volgende fase brengen we dit onder in de omgevingsvisie en omgevingsplan voor het centrum.

Wie:

- Gemeente, beleid en ruimtelijke ontwikkeling, in samenwerking met de werkgroepen.

Planning:

- 2022 - 2023

Budget:

- ntb

Activiteit 3: Acquisitie en stimuleren van nieuw ondernemerschap

We willen meer commerciële activiteiten in de aanloopstraten. Daarmee versterken we de aantrekkelijkheid, verhogen we het bezoek en voorkomen en verminderen we leegstand.

Hiervoor gaan we een acquisitieplan uitwerken en uitvoeren met daarin aandacht voor:

- Verplaatsing stimuleren van detailhandel van perifere locaties (buiten het kernwinkelgebied) naar de aanloopstraten. Met ondersteuning van herbestemming van de perifere locatie van detailhandel naar andere functies.
- Benaderen van succesvolle zelfstandige ondernemers in Achterhoek en Overijssel die een extra filiaal willen openen.
- Benaderen van succesvolle winkelketens.
- Stimuleren van vestiging van ambachten, cultuur en dienstverlening in de aanloopstraten.

Wie:

- Gemeente (aanjager economische ontwikkeling) in samenwerking met centrumondernemers
- Dit heeft samenhang met de activiteit Ondernemerspunt Winterswijk (zie het thema Samen Ondernemen)

Planning:

- 2022 – 2023

Budget:

- Ntb (ambtelijke uren en werkbudget voor presentatiemateriaal en organisatie van acquisitieactiviteiten)

Kaderteksten

‘Hart van Winters, Live’

Drie experts hebben op 28 februari 2021 met Winterswijk meegedacht over de visie op ons centrum en thema's die we daarbinnen hebben benoemd. Puntsgewijs heeft dat de volgende aandachtspunten opgeleverd voor het thema Aanloopstraten & functieprofielen:

- Zijn volwaardige winkelstraten → ontdekkingsstraten
- Zie het centrum als één uniform geheel, betrek aanloopstraten erbij
- Haal barrières weg die de doorgang belemmeren, zoals een weg
- 5 straten! Communiceer dat (“heb ik ze alle vijf al gehad?”)
- Belangrijk als locatie voor onderscheidende winkels
- Profielen aanbrengen per straat, thematisering, elk een eigen karakter (ondernemend, “kraamkamer” met nieuwe ondernemers, ambachtelijk, kunst/cultuur) → vergroot het succes van het centrum als geheel
- Woonfunctie boven de commerciële panden, niet in de plint
- Geen andere functies aanbrengen in de aanloopstraten
- Blurring/mengvormen horeca in de aanloopstraten, vergroot de levendigheid 's avonds
- Rekening houden met de regels (bepaald % van het winkeloppervlak gebruiken als horecagelegenheid)

De werkgroep

De leden van de werkgroep Aanloopstraten zijn ondernemer in de Meddosestraat, De Ratumsestraat, Het Weurden, of het Spekende. De werkgroep heeft voor elke straat een eigen profiel bepaald. Dat komt in alle vier gevallen overeen met de huidige situatie. De activiteiten die gevraagd worden vanuit de werkgroep zijn: goede verbinding van bronpunten (parkeerplaatsen, fietsenstallingen, openbaar-vervoerhaltes) naar de poort van de aanloopstraat en een groene inrichting met meer rustmogelijkheden.

Dwarsverbanden met andere thema's

Alle thema's hebben dwarsverbanden met elkaar. Elementen als ruimte voor ondernemerschap en daarvoor passend beleid komen ook terug in het thema 'Samen ondernemen'. De verbinding tussen markt en aanloopstraten komt ook terug in het thema 'Markt'. En er is een relatie tussen het versterken van de identiteit en vindbaarheid van aanloopstraten en het thema 'Beleving'. Bij de uitvoering van iedere activiteit zorgen we voor afstemming op deze dwarsverbanden.

Groenstructuur, duurzaamheid, klimaatadaptatie, inclusiviteit, cultuur & erfgoed

Dit zijn belangrijke beleidsthema's voor gemeente Winterswijk. Meer groen, een aangename klimaat, duurzaamheid, toegankelijkheid en cultuurhistorie kunnen bijdragen aan meer beleving in het centrum.

Thema ‘Samen ondernemen’

Visie

Vanuit samenwerking onderscheiden we 3 speerpunten:

1. Ondernemersvrijheid vergroten;
2. Plaatselijke winkels meer kansen, gezonde mix van landelijke ketens en lokaal ondernemen;
3. Winkels, horeca & markt (en gemeente) nog meer samenwerken

“Het centrum (als geheel) is een dagattractie waar mensen graag consumeren, met ruimte voor ondernemers”

Doelen

- **Meer ondernemersvrijheid**

Het liefst zien ondernemers zo weinig mogelijk regels en zo veel mogelijk vrijheid. Binnen de landelijke regels moet de gemeente zoveel mogelijk ruimte creëren om het vrije ondernemerschap in het centrum te vergroten. Hierbij moeten concepten als ‘blurring’ de ruimte krijgen. Ander voorbeeld: verruiming openingstijden winkels (7 dagen per week)

- **Bezoek aan Winterswijk moet een beleving zijn**

Het winkel-/horeca-/marktaanbod in centrum moet attractief zijn voor de bezoeker. Het winkelaanbod is daar een belangrijk onderdeel van. Het is echter lastig om daar direct op te sturen. Mogelijkheid is om Winterswijk onder aandacht te brengen bij partijen die een aanvulling zijn op het huidige aanbod. Daarvoor kan een samenwerking/strategisch overleg tussen ABH City, Horeca, Markt en Gemeente een basis vormen. Plaatselijke winkels meer kansen.

- **Versterken van de samenwerking tussen winkels, horeca, markt en gemeente**

We zien dit punt als grote uitdaging.

- a. Korte termijn – Crisissamenwerking

Door de Corona-crisis zijn uit nood diverse tijdelijke overlegstructuren en samenwerkingsvormen versneld tot stand gekomen. Voorbeelden:

- Overleg Opgaveregisseur centrum met ABH City, Horeca en Markt
- Overleg gemeente en de Winterswijkse ondernemersverenigingen. Dit overleg is opgezet om de vinger aan de pols te houden in verband met Corona.

Of deze samenwerkingsvormen blijvend zijn zal moeten blijken.

- b. Lange termijn visie samenwerking centrum

- We werken samen op de thema’s zoals benoemd in deze centrumvisie.
- We onderscheiden strategische en commerciële samenwerking.
 - Strategische marketing: bekendheid, imago, NL/DE, e.d.
 - Commerciële marketing: acties, evenementen, e.d.
- Bij vormgeving van de samenwerkingsstructuur onderscheiden we de volgende partijen:
 - Centrumondernemers: ABH City, Horeca, Markt, Vastgoed
 - Ondernemersgroepen Winterswijk: Recreatie & Toerisme, OWIN, OBW.
 - 100 procent Winterswijk
 - Gemeente Winterswijk
- We zien de volgende instrumenten:
 - 100% Winterswijk voor strategische marketing merk Winterswijk
 - Interne communicatie verbeteren door communicatieplatform. Bijv.: Chainels
 - Centrummanagement: neutrale partij voor verbinden en coördineren van samenwerking in het centrum.

- Meer aandacht voor commerciële/actiemarketing, gericht op meer centrumbezoek.
- Digitaal winkelen in Winterswijk: Verbeteren van de online vindbaarheid en -service van centrumondernemers, ter ondersteuning van het fysieke centrumbezoek.
- Biz plan (uitwerken binnen bestaande structuren)

Activiteiten

Met de volgende activiteiten realiseren we de bovengenoemde doelen. Per activiteit beschrijven we wat we doen, wie daar aan meewerken, met welke planning en budget.

Activiteit 1: Kennisontwikkeling bij centrumondernemers

We versterken de samenwerking in centrum door met elkaar te werken aan kennisontwikkeling. Hierdoor ontstaan zowel bij de individuele ondernemer als bij het centrum als collectief nieuwe inzichten en nieuwe ondernemersplannen.

In 2021 heeft een groep centrumondernemers deelgenomen aan het kennisprogramma 'Wij ondernemen in Gelderland', dit programma is ontwikkeld door de organisatie Ik Onderneem! en provincie Gelderland.

In 2022 kunnen centrumondernemers deelnemen aan de Leergang Toekomstgericht Retailmanagement. Deze leergang is ontwikkeld en wordt verzorgd door de HAN, Saxion en het Graafschapcollege. Deze leergang is in 2021 gegeven aan centrumondernemers in Doetinchem en wordt ondersteund door de Regio Achterhoek.

Wie:

- Centrumondernemers Winterswijk

Planning:

- 2022

Budget:

- € 17.500 – *(Niet opgenomen in begroting, voorwaarde voldoende animo bij centrumondernemers om deel te nemen)*

Activiteit 2: Fieldlab Retail Innovaties

Grote (inter)nationale retailorganisaties hebben de schaalgrootte en het organisatievermogen om innovaties te onderzoeken en te implementeren op de winkelvloer. Dit is voor het individuele zelfstandige winkelbedrijf vaak niet bereikbaar. Dit zet de concurrentiepositie van het MKB winkelbedrijf op termijn onder druk.

Met de HAN, Saxion en het Graafschapcollege verkennen we de mogelijkheid om een fieldlab retailinnovaties op te zetten. In deze opzet werken centrumondernemers samen met (Achterhoekse) technologiebedrijven, onderwijsinstellingen en studenten aan proefopstellingen voor het bedenken en testen van innovaties op de winkelvloer. Voor deze opzet zoeken we ondersteuning bij de Regio Achterhoek.

Wie:

- Centrumondernemers, Achterhoekse technologiebedrijven, Onderwijsinstellingen, Gemeente, Regio Achterhoek

Planning:

- 2022

Budget:

- Ntb

Activiteit 3: Smartcity Achterhoek

De Duitse ICT onderneming Tobit heeft in Ahaus een smartcityconcept ontwikkeld, waarbij ICT technologie wordt ingezet om het fysieke centrumbezoek te ondersteunen. De technologie ondersteunt onder meer digitale reserveringen, bestellingen, leveringen, betalingen, cadeaukaarten en loyaliteitsprogramma's voor winkelcentra en horeca. Dit smartcity concept wordt in steeds meer Duitse gemeenten in Münsterland toegepast.

In samenwerking met gemeente Doetinchem en de regionale thematafel Smart Werken & Innovatie verkennen we de mogelijkheid om een vergelijkbaar concept te ontwikkelen voor de stads- en dorpskernen in de Achterhoek. We streven naar een uniforme digitale service en gebruikservaring voor inwoners en bezoekers van de Achterhoek. Dit draagt bij aan het innovatieve imago van de Regio Achterhoek. Conceptueel kan dit aansluiten bij het bestaande Achterhoekse project Smart Mobility As A Service, dat zich richt op slimme bereikbaarheid met deelvervoer zoals huurfietsen en openbaar vervoer faciliteiten.

Wie:

- Regio Achterhoek Thematafel Smart Werken & Innovatie, gemeente Winterswijk en Doetinchem.

Planning:

- 2021 – 2024

Budget:

- Ntb

Activiteit 4: Ondernemerspunt Winterswijk

Winterswijk heeft een krachtige en goed functionerende citymarketingorganisatie, waarin alle ondernemersverenigingen samen met de gemeente participeren. Zaken als centrummanagement, evenementenondersteuning en andere vormen van ondernemersondersteuning zijn op dit moment niet structureel georganiseerd. In Duitse gemeenten wordt veel gewerkt met een 'Wirtschaftsförderung' organisatie, waarin gemeente en ondernemersverenigingen vanuit een publiek-private organisatie samenwerken aan de economische ontwikkeling.

We werken een voorstel uit voor ondernemerspunt waarin de huidige samenwerking op gebied citymarketing wordt verbreed met centrummanagement, evenementenondersteuning en andere vormen van ondernemersondersteuning.

Wie:

- Gemeente, ondernemersverenigingen en 100% Winterswijk.

Planning:

- September – december 2021

Budget:

- Planvorming: € 2000 (binnen begroting 2021)
- Organisatiefinanciering, 2022 en verder: ntb

Activiteit 5: Impuls Citymarketing voor crisisherstel

Vanuit het crisis- en herstelplan heeft de gemeente budget beschikbaar gesteld voor een extra impuls in citymarketing voor de komende 3 jaar, gericht op een sterk economisch herstel uit de coronacrisis. Een deel van deze inspanningen richt zich op het herstel en groei van het centrumbezoek.

Wie:

- 100% Winterswijk

Planning

- 2021 – 2023

Budget:

- € 250.000

Activiteit 6: Betrekken vastgoedeigenaren

In het centrum van Winterswijk hebben we brede samenwerking met de verschillende ondernemersgeledingen. De vastgoedeigenaren zijn hierin een ontbrekende schakel. Zij spelen een belangrijke rol in de centrumontwikkeling, in de verhuur, onderhoud en ontwikkeling van hun panden.

We benaderen vastgoedeigenaren voor participatie in de opgave centrum.

Wie:

- Opgaveregisseur en centrumondernemers

Planning:

- September – december 2021

Budget:

- nvt

Kaderteksten

‘Hart van Winters, Live’

Drie experts hebben op 28 februari 2021 met Winterswijk meegedacht over de visie op ons centrum en thema's die we daarbinnen hebben benoemd. Puntsgewijs heeft dat de volgende aandachtspunten opgeleverd voor het thema Samen ondernemen:

- Hierin zit organisatiekracht. Samenwerking tussen ondernemers, gemeente en vastgoed is cruciaal ding, organiseren van die gouden driehoek. Je moet elkaar ook iets gunnen.
- Als er geen goede samenwerking is, komt bijvoorbeeld overheidssteun ook niet tot stand.
- Communicatie hoort er ook bij, dat is al goed op orde.
- Vergelijking wielrenner | winkelier. Winkel is wielrenner en individueel, centrum is peloton. Wielrenner fietst 20% sneller in een peloton, dat geldt voor winkelier ook 20% meer omzet om in een goed functionerend centrum.
- Samenwerking lijkt van buitenaf al vrij goed.
- Belangrijk is om als politiek te luisteren naar wat de ondernemers willen.
- Regelgeving is bedoeld om als je samen iets organiseert, dat het dan beter kan gaan als je het eens bent zijn over de manier waarop je dat doet, niet omdat de overheid iets wil dicteren.
- Saamhorigheid is aanwezig in Winterswijk, geven de mensen in de filmpjes ook aan.

- Ondernemers hebben eigen belang en een algemeen belang van het centrum. Niet altijd eenvoudig om de kikkers in de kruiwagen te houden als je ze moet verplaatsen. Heb je smeerolie tussen nodig, een centrummanager. Is leuk, maar heeft geen toverstok. Heeft support en middelen nodig.
- Centrummanager is smeerolie tussen de verschillende partijen, zodat die goed samenwerken. Het is een communicatiekameleon, kan met alle partijen overweg. Een oplosser. Strategisch, gemeentelijk verlengstuk, kunnen schakelen tussen formules en individuele ondernemers en soms een belangenbehartiger van de ondernemers. Dat heeft de voorkeur. Gaat er ook om in welke fase alles zich bevindt. Kapitein van het gebied centrum.
- Er bestaan drie typen centrummanagers. Belangrijk: wat moet er gebeuren en welke doelstellingen passen erbij en welk type centrummanager/persoon past erbij?
- Centrum moet zichzelf opnieuw uitvinden door afgelopen jaar. Fysiek en online sterk zijn. Gezamenlijke webshop is nog nergens een succes. Winkels online goed vindbaar laten zijn. Gebeurt al goed.
- Vestig je je in het centrum, dan moet je het online ook goed doen, want dan krijg je fysiek ook veel mensen langs je winkel.
- Campings kunnen ook investeren in een winkel in het centrum. Voorbeeld: poffertjeswinkel
- Samenwerking bevorderen tussen ondernemers door kortingsbonnen van een andere winkel te geven

De werkgroep

De werkgroep wordt gevormd door bestuursleden van ABH-city en de marktvereniging Winterswijk, aangevuld met ondernemers uit het centrum van Winterwijk. Deelnemers zijn:

Bernard Witte, Jan Pleiter, Jonna Leeuwenburgh, Nienk Oonk, Peter ten Hagen en Sandra Kemkens.

De werkgroep is meerdere keren bij elkaar geweest.

Thema 'Bereikbaarheid'

Visie

We onderscheiden verschillend type parkeergedrag, die ieder hun eigen behoefte hebben. Bezoekers die **kort parkeren** voor bijvoorbeeld een snelle boodschap of een gerichte aankoop en bezoekers die **lang parkeren**, met diverse bezoeksmotieven. Een deel van de beschikbare parkeerplaatsen in het centrum wordt momenteel gebruikt door medewerkers van de winkels in het centrum.

Er is een landelijke trend richting autoluwe en/of autovrije centra gaat. Deze trend past niet bij Winterswijk. Dit zal de aantrekkelijkheid voor belangrijke doelgroepen, zoals de Duitse en regiobezoeker te veel aantasten. Naast het behoud van een goede bereikbaarheid per auto ligt er wel een uitdaging om daarnaast in te zetten op alternatieven, om toch zoveel mogelijk mensen te verleiden om met andere vervoersmiddelen naar het centrum te komen. Er is behoefte aan helderheid over het parkeerbeleid; het ontwikkelen van een standpunt dat overal gehandhaafd wordt.

Er ligt een grote uitdaging in het verwerken van grote aantallen bezoekers op piekdagen (o.a. Duitse feestdagen, zaterdag en marktdagen). Juist op deze dagen neemt de parkeerdruk enorm toe en is er sprake van zoekverkeer. Dit heeft nadelige effecten op bv. het leefklimaat en de ambities voor duurzaamheid. Er is er behoefte aan meer duidelijkheid en **routing** rondom de beschikbare parkeergelegenheden.

De laadinfra voor auto en fiets is nu nog beperkt en moet worden versterkt.

“Winterswijk is gastvrij en voor iedereen goed bereikbaar”

Doelen

De doelstelling is om de huidige gastvrijheid te consolideren en verder te versterken. Dit betekent enerzijds dat we ruimte blijven bieden aan de bezoeker die met de auto komt en anderzijds inzetten op het ruimhartig faciliteren van fietsers en OV-gebruikers om naar Winterswijk toe te komen. Zo is het streven Winterswijk gastvrij en voor iedereen goed bereikbaar te houden zonder het leefklimaat in centrum daarbij te schaden.

Dit realiseren we als volgt:

1. Helderheid over het parkeerbeleid; het ontwikkelen van een standpunt dat overal gehandhaafd wordt:
 - a. Parkeren voor winkeliers en medewerkers;
 - b. Kortstondig parkeren (kort iets ophalen)
 - c. Duidelijkheid parkeerplaatsen en parkeerrouting;
 - d. Bij nieuwe realisaties als uitgangspunt het opvangen van parkeerbehoefte op eigen terrein
2. Ontwikkelen van alternatieven voor pakketbezorging in het centrum, in ieder geval onder openingstijden (voor zowel winkeliers als bewoners);
3. Promoten en stimuleren van reizen met fiets en OV;

Toegangswegen en uitrijroutes evalueren en zonodig verbeteren.

Activiteiten

Met de volgende activiteiten realiseren we de bovengenoemde doelen. Per activiteit beschrijven we wat we doen, wie daar aan meewerken, met welke planning en budget.

Activiteit 1: Verminderen van onnodig autobezzoek

We realiseren ons dat voor veel van onze centrumbezoekers, uit de regio en van over de grens de auto het logische vervoersmiddel is, waarvoor er nauwelijks alternatieven zijn. Echter voor onze inwoners en winkelpersoneel kan de fiets een prima alternatief zijn.

We gaan het gebruik van fiets en openbaarvervoer stimuleren voor die doelgroepen waarvoor het een prima alternatief kan zijn. Dit vraagt structurele verbetering van de fietsvoorzieningen in fietspaden, aanrijroutes en stalling. Dit vermindert de druk op de parkeercapaciteit in ons centrum, wat onze bezoekers van verder weg weer ten goede komt.

Wie:

- Ondernemersverenigingen centrum, gemeente

Planning:

- 2022

Budget:

- Nvt

Activiteit 2: Goede fietsenstallingen met voldoende oplaadpunten

Voor het stimuleren van fietsgebruik is het een randvoorwaarde dat we dit goed faciliteren. Dat betekent goede en veilige aanrijroutes en goede, veilige stallingen op de overgangspunten van aanrijroutes naar loopgebied. Voor het groeiende aantal elektrische fietsers bieden we service met voldoende oplaadpunten. Door fietsenstalling op de juiste locaties te concentreren krijgen we een betere beeldkwaliteit en voorkomen we hinder van fietsen in de winkelstraat.

Als onderdeel van de activiteit 'Analyse centrumstructuur, loopstromen en verblijfsgebieden' (zie thema Aanloopstraten en functieprofielen) brengen we ook de verbeterpunten voor het fietsparkeren in kaart.

Op korte termijn realiseren we een nieuwe fietsenstalling aan de Wierengastraat. Deze locatie draagt bij aan de fietsparkeercapaciteit voor zowel de winkelstraat als het Vrijheidspark.

Wie:

- Gemeente, Civiel & Verkeer

Planning:

- 2021 -2022

Budget:

-

Activiteit 3: Verminderen overlast van laden en lossen in de winkelstraat

Laden, lossen en pakketbezorging is noodzakelijk voor de bevoorrading van de ondernemers in winkelstraat. Tegelijkertijd geeft dit vaak overlast voor het winkelende publiek en dat past niet bij de gastvrijheid die we willen bieden.

We maken afspraken met de centrumondernemers en vervoerders over werkbare venstertijden voor aanleveringen en andere oplossingen waarmee we het aantal voertuigen gedurende de openingstijden in de winkelstraat kunnen verminderen.

Wie:

- Ondernemersverenigingen, centrumondernemers en gemeente

Planning:

- 2022

Budget:

- Nvt

Activiteit 4: Verkeersstromenonderzoek voor Winterswijk

Veranderingen in het centrum in structuren, rijrichtingen en parkeerlocaties vragen aanpassingen in het gedrag van bezoekers en doorgaand verkeer in het centrum. Soms moeten we na een realisatie aanpassingen doorvoeren om weer tot een logische en veilige verkeerssituatie te komen. Dit zien we nu oplevering van het Vrijheidspark en dit kunnen we ook verwachten bij toekomstige veranderingen, zoals de herinrichting van de markt.

Hiervoor voeren we een verkeerstromen onderzoek uit in het centrum.

Wie:

- Gemeente, Civiel & Verkeer

Planning:

- 2022

Budget:

- € 150.000 (2022)

Activiteit 5: Dynamisch verkeersmanagementsysteem

Een goed dynamisch verkeersmanagementsysteem zorgt ervoor dat bezoekers vanuit de invalswegen snel naar de meest efficiënte parkeerlocatie worden verwezen, waar voldoende capaciteit beschikbaar is. Dit vermindert het zoekverkeer en de daaraan gekoppelde overlast en milieubelasting.

We realiseren een nieuw verkeersmanagementsysteem

Wie:

- Gemeente, Civiel & Verkeer

Planning:

- 2021-2022

Budget:

- € 600.000 (2021) € 500.000 (2022)

Activiteit 6: Gastvrijheid op de parkeerplaats

De bezoeker van het centrum van Winterswijk moet zich bij aankomst op de parkeerplaats direct welkom voelen en op logische en prettige wijze de weg vinden naar de winkelstraten, markt, stadsparken en andere centrumvoorzieningen. Dit hangt samen met de activiteit 'Analyse centrumstructuur, loopstromen en verblijfsgebieden' (zie thema Aanloopstraten en functieprofielen). Daarnaast heeft dit heeft samenhang met het thema Beleving in centrum.

We realiseren welkomstborden met plattegronden en looproutes bij de parkeervoorzieningen. De welkomstborden stralen gastvrijheid uit en passen bij de identiteit en iconen van Winterswijk. We verbeteren de routeaanduiding van de parkeerlocaties naar de Centrumvoorzieningen. Groenstructuur draagt hierin bij aan de routing, sfeerbeleving en klimaat.

Wie:

- Werkgroep Beleving, 100% Winterswijk en Gemeente Civiël & Verkeer

Planning:

- 2023

Budget:

- Ntb

Activiteit 7: Opstellen verkeersvisie

De centrumring van Winterswijk kent een aantal verkeerskundige knelpunten, die soms zorgen voor opstoppen en een efficiënte verkeerafwikkeling hinderen. Dit draagt niet bij aan de aangename beleving die we centrumbezoekers willen bieden. De Dingstraat, de Laan van Hilbelink en het Weurden zijn voorbeelden waar dit speelt.

We analyseren de verkeersstromen, knelpunten en oplossingsrichtingen en verbeteren vervolgens de ringstructuur van Winterswijk. Na afronding van het onderzoek (activiteit 4) stellen we een verkeersvisie

Wie:

- Gemeente Planaloog, Civiël & Verkeer

Planning:

- 2023

Budget:

- NTB

Activiteit 8: Laadinfrastructuur

Het aandeel elektrisch aangedreven auto's maakt de komende jaren een sterke groei door. Dit vraagt om goed verspreide oplaadcapaciteit. Veel Winterswijkse centrumbezoekers komen van verder weg en rijafstanden vanuit Duitsland van anderhalf uur zijn geen uitzondering. Willen we dit publiek gastvrij blijven bedienen dan horen hier ook voldoende laadmogelijkheden bij. Recent is de capaciteit uitgebreid naar 34 laadpalen. We monitoren het gebruik hiervan en zorgen een toekomstbestendig en dekkend netwerk van laadvoorzieningen in Winterswijk, waaronder het centrumgebied.

Wie:

- Gemeente Openbare Ruimte in samenwerking met Winterswijkse ondernemersverenigingen en Regio Achterhoek

Activiteit 9: Herijking parkeerbeleid

De parkeercapaciteit in het centrum wordt gebruikt door centrumbewoners, bezoekers en centrumpersoneel. Er is sturing op gebruik van deze capaciteit met blauwe zones, parkeervergunningen en een parkeerverwijssysteem. Nieuwe ontwikkelingen in het centrum moeten zelf bijdragen aan de daarvoor benodigde parkeercapaciteit. De gemeente hanteert hiervoor parkeernormen en een parkeerfonds. Het bieden van gratis en goede parkeervoorzieningen is een onderscheidend onderdeel van onze gastvrijheid. Tegelijkertijd is centrumgrond schaars en kostbaar. Hier moeten we slim mee omgaan.

We blijven voldoende parkeercapaciteit bieden voor zowel lang als kort parkeren. Enig loopafstand van lang parkeren naar het centrum is acceptabel in combinatie met aangename looproutes, die ook bijdragen aan het bezoek van de aanloopstraten. Nieuwe ontwikkelingen moeten direct of indirect bij blijven dragen aan de daarvoor benodigde parkeercapaciteit. We herijken hiervoor de gehanteerde parkeernormen en het functioneren van het parkeerfonds.

We herijken ons parkeerbeleid, gericht op een toekomstbestendige situatie. In een volgende fase brengen we dit onder in de omgevingsvisie en omgevingsplan voor het centrum.

Planning:

- 2022-2023

Budget:

- NTB

Kaderteksten

‘Hart van Winters, Live’

Drie experts hebben op 28 februari 2021 met Winterswijk meegedacht over de visie op ons centrum en thema's die we daarbinnen hebben benoemd. Puntsgewijs heeft dat de volgende aandachtspunten opgeleverd voor het thema Bereikbaarheid:

- Parkeerverwijssysteem met camera's, managementsysteem: gaat positief effect hebben op bereikbaarheid.
- Kunnen inspringen op drukke dagen.
- Maak duidelijk waar de winkelstraat is vanaf de parkeerplaats
- Relatief veel kleine parkeerplaatsen
- Zoekverkeer: zorg dat auto's kort door je plaats rijden om een parkeerplaats te vinden
- Goede fietsverbindingen
Oplaadpunten, banden oppompen, veilige en goede routing, stalling
- Stop & shop plaatsen, maximaal 10 minuten parkeren
- Kort & lang parkeren
- 50 en 60 plus toerisme, e-bikes
- Fietsen goed organiseren. Geen fietsen midden in de winkelstraat.
- Zoekverkeer: ook goed om te laten zien dat het een beetje druk is. Het is hier leuk en druk, positief effect. Beetje drukte is goed.
- Bij parkeerplaatsen ook al welkom heten.
- Bij verder weg gelegen parkeerplaatsen: maak een quiz tijdens route van parkeerplaats naar het centrum. Of doe je iets met calorieën.
- Gastheerschap & beleving: parkeerteam

- Gratis parkeren is een enorm onderscheidend voordeel
- Zorg dat je de auto op een redelijk makkelijke manier kwijt kunt
- Welk type parkeerplaats op welke plek? Blauw parkeerzones
- Ondernemers en medewerkers moeten niet op de beste parkeerplaatsen parkeren
- Parkeerplaatsen op een iets grotere afstand van het centrum realiseren: bezoekers op een duurzame manier via groen of langs museum naar het centrum leiden
- Consumentengedrag is veranderd. Mobiliteit wordt duurder. Mensen gaan minder afstanden afleggen.
- Zorg dat je breed inzet op mobiliteit. Fiets, trein, deelauto, auto, bus.

De werkgroep

De werkgroep Bereikbaarheid bestaat uit een tweetal kartrekkers vanuit Gemeente Winterswijk en een groep van zeven ondernemers uit het centrum van Winterswijk. Deze ondernemers komen uit de verschillende winkelstraten en kijken vanuit verschillende posities naar het centrum.

De werkgroep is op drie avonden digitaal samengekomen, waarbij diverse thema's zijn besproken en daarmee breed aandacht is gegeven aan het thema bereikbaarheid. De thema's voor bereikbaarheid zijn autoparkeren, fietsparkeren, laadinfrastructuur en informatievoorziening. Daarbij hebben we onze deelnemers ook gevraagd om deze onderwerpen vanuit verschillende invalshoeken te benaderen; als bewoner, bezoeker én ondernemer.

Beleidsvelden

Duurzaamheid

Winterswijk is prachtig! Het unieke landschap, het verbindend naoberschap en het brede aanbod aan voorzieningen maken Winterswijk tot een prachtige plek om te wonen, te werken en te recreëren. Die prachtige plek maken we zo duurzaam mogelijk, voor nu en in de toekomst!

Hiervoor werken we aan de opgave Duurzaamheid, met aandacht voor de energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie.

Ons centrum van de toekomst hoort duurzaam te zijn:

- Het is onze maatschappelijke verantwoordelijkheid;
- Het gaat gepaard met allerlei kwaliteiten die bijdragen aan een aangenaam verblijf;
- Een groot deel van onze centrumbezoekers zal dit van ons verlangen en zal dit waarderen.

We passen onze visie op duurzaamheid toe bij alle nieuwe centrumontwikkelingen die voortvloeien uit onze centrumvisie. We zorgen hierbij voor afstemming met het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid.

Lees hier meer over de opgave en het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid:

[Duurzaam Winterswijk - Werk aan Winterswijk](#)

Groenstructuur en Klimaatadaptatie

Het is nu mooi wonen, werken, winkelen en recreëren in Winterswijk. Dat houden we graag zo! Door onze omgeving slim te vergroenen, water vast te houden en ons grondgebruik daar op af te stemmen kunnen we de gevolgen van klimaatverandering verminderen. Tegelijk maken we zo de buitenruimte mooier, natuurlijker en duurzamer voor een prettigere leef- en werkomgeving.

Op dit moment hoort ons centrum bij de hitte hotspots van Winterswijk. Dat is een logisch gevolg van alle stenen, compacte bebouwing, verkeer en beperkte hoeveelheid groen en water in het centrum. We moeten ons centrum groener en koeler maken, als we willen dat onze centrumbezoekers langer en aangenamer verblijven.

Deze afbeelding laat de hitte in de winkelstraat zien, met het Scholtenbrugpark en de Notaristuin als de koelere locaties.

Onderzoek laat zien dat een groener en koeler centrum vele voordelen biedt:

- Groene gebieden worden overdag minder warm en koelen 's avonds sneller af.
- Betere verwerking van regenwater en minder risico op wateroverlast.
- Draagt bij aan de biodiversiteit.
- Draagt bij aan een beter sociaal klimaat, gevoel van welzijn, gezondheid en veiligheid.
- Vermindert stress.
- Groene winkelstraten leiden tot langer verblijf.
- Groen in en om winkels leidt tot 12 procent meer omzet.
- Consumenten zijn bereid om meer te betalen voor producten in een groene winkelstraat.

Bij alle nieuwe centrumontwikkelingen benutten we de kansen die dit oplevert voor vergroening en verkoeling van het centrum. We zorgen hierbij voor afstemming met de beleidsthema's klimaatadaptatie, groenstructuur en biodiversiteit binnen onze gemeente. We nemen deze thema's mee in de activiteit "Analyse centrumstructuur, loopstromen en verblijfsgebieden" (zie hiervoor thema Aanloopstraten en Functieprofielen)

Lees hier meer over klimaatadaptatie, groenstructuur, biodiversiteit en binnensteden:

- <https://www.werkaanwinterswijk.nl/duurzaamheid/themas/-+klimaatadaptatie/default.aspx>
- [Beleidsvisie landschap en biodiversiteit](#)
- [Klimaat-effectatlas Winterswijk](#)
- <https://platformdenieuwewinkelstraat.nl/nieuwsbericht/blog-groene-winkelstraten-zorgen-voor-gezonde-winkelstraten>
- <https://stadszaken.nl/klimaatadaptatie>

Winterswijk Drempelvrij

Wij vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Elke inwoner moet ongeacht een beperking fijn wonen, werken, recreëren, reizen en studeren in Winterswijk. Meedoen aan de maatschappij is belangrijk; voor mensen zelf én voor de samenleving. Het voorkomt uitsluiting en eenzaamheid. Meedoen zorgt ervoor dat ieder mens op zijn of haar eigen manier iets bijdraagt of iets betekent voor een ander.

Hiervoor werken we aan de opgave Winterswijk Drempelvrij en de inclusie-agenda. Deze is samen met inwoners, instellingen en ondernemers en bovenal samen met mensen met een beperking gemaakt.

Ons winkelcentrum hoort ook drempelvrij te zijn. Dat is onze maatschappelijke opgave en hoort bij de gastvrije en toegankelijke gemeente die we willen zijn.

We zorgen voor afstemming met de opgave Winterswijk Drempelvrij bij alle nieuwe centrumontwikkelingen die voortvloeien uit onze centrumvisie. Dit speelt op korte termijn bij de herinrichting van de markt. In marketing en communicatie gaan we ons meer onderscheiden en profileren op onze toegankelijkheid. Onbeperkt genieten in het centrum van Winterswijk!

Lees hier meer over de opgave Winterswijk Drempelvrij en de inclusieagenda:

[Winterswijk Drempelvrij - Werk aan Winterswijk](#)

Cultuur & Erfgoed

Winterswijk is rijk aan cultuur en erfgoed. We koesteren dit en benutten de waarde ervan. Ons cultureel erfgoed is van groot belang voor ons historisch besef en onze gezamenlijke identiteit. Het levert een belangrijke bijdrage aan de economie, de maatschappij en het toerisme.

Gemeente Winterswijk trekt hierin samen op met de buurgemeenten Aalten en Oost Gelre, in de “Erfgoednota Oost Achterhoek Wi-j doet ‘t samen!”

De cultuurhistorische gebouwen, het dorpsaangezicht, musea, het textielverleden, muziek, verenigingsleven, etc.. Het draagt allemaal bij aan de sfeer in ons centrum en de beleving die we onze bezoekers bieden. Hoe meer we dit benutten en uitdragen hoe meer de bezoeker het gaat zien en waarderen. We maken onze bezoekers deelgenoot van ons cultuur en erfgoed en bieden daarmee een onderscheidende beleving.

Bij alle nieuwe centrumontwikkelingen die voortvloeien uit onze centrumvisie, zorgen we voor afstemming met ons cultuur- en erfgoedbeleid.

Het Cultuurkwartier is potentieel een nieuwe versterking van ons centrum waarin we de krachtige combinatie van cultuur en andere centrumfuncties samenbrengen.

Omgevingsvisie en omgevingsplan Centrum

Winterswijk heeft in 2019 haar omgevingsvisie buitengebied vastgesteld. Voor de komende jaren ligt er de ambitie en de wettelijke verplichting om de omgevingsvisie dekkend te maken voor het gehele gemeentelijke grondgebied.

Deze centrumvisie richt op een toekomstbestendig en economisch succesvol centrum met kernfuncties als winkelen, markt, horeca en cultuur. De omgevingsvisie krijgt een bredere scope, waar deze centrumvisie binnen past.

De omgevingsvisie wordt een integrale visie met het strategische beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. Dit omvat meerdere beleidsterreinen zoals duurzaamheid, cultureel erfgoed, landschap, ruimtelijke ordening, verkeer, vervoer, gezondheid, veiligheid, milieu, natuur en water.

Bij het opstellen van de omgevingvisie voor het centrum gaan we geen zaken opnieuw doen. We benutten juist het netwerk, de kennis en visie die we vanuit opgave Centrum hebben opgebouwd. We koersen hierop door!

De regels voor de fysieke leefomgeving, zoals deze voortvloeien uit de omgevingsvisie worden vastgelegd in een omgevingsplan. Dit vervangt op termijn het huidige bestemmingsplan centrum.

Kansenkaart

Vanuit de opgave Centrum groeit de ambitie bij betrokken partijen en personen om het centrum van Winterswijk mooier en sterker te maken. De samenwerking en het onderlinge netwerk groeit. Hierbij ontstaan er steeds weer nieuwe ideeën en plannen. Dit is waardevol en geeft energie aan de doorontwikkeling van ons centrum. We kunnen echter niet alles tegelijkertijd. Hiervoor hebben we de kansenkaart.

Hier voeren we alle bestaande en toekomstige ideeën en plannen op, die bij kunnen dragen aan de centrumontwikkeling, maar waar we nog geen concrete activiteit aan hebben gekoppeld. De kansenkaart geeft een dynamisch overzicht van locaties, trends en ontwikkelingen waar we nu of op langere termijn kansen in zien.

Overzicht, per 12 augustus 2021:

- Kerkenvisie, Jacobus kerk (Misterweg), Jacobskerk (Markt)
- Hotel Centraal als strategische ontwikkellocatie
- De loop van de Whemerbeek door het centrum

[in later stadium doorlinken of uitklappen naar toelichting op de kans, wie initiatiefnemers zijn, e.d.]

Projecten

We maken ons centrum sterker met lopende en toekomstige projecten die bijdragen aan de fysieke ontwikkeling van ons centrum. Voorbeelden hiervan zijn:

- Het Vrijheidspark
- De Notaristuin
- Het Cultuurkwartier
- Herinrichting van de markt
- Herontwikkeling Zonnebrink

Deze centrumvisie geeft richting aan toekomstige projecten en laat zien hoe deze ontwikkelingen met elkaar samenhangen. Hoe ieder project op z'n eigen wijze bijdraagt aan een gevarieerd aanbod, voorzieningen, sfeer, verbinding, langer verblijven en meer beleving. Kortom een centrum met veel aanleiding om naartoe te gaan, waar je vertrekt met een glimlach en graag weer terugkomt!